

Број: 07-1207/20-2
Датум: 15.06.2020.
Београд

ЦРТА
Владана Јараковић
Београд
vladana.jarakovic@crtc.rs

Поштована,

Регулаторном телу за електронске медије упутили сте молбу за давање мишљења и поставили четири питања у вези са двама политичким огласним порукама изборне листе *Александар Вучић За нашу децу* које се приказују на програмима пружалаца медијске услуге током предизборне кампање.

Прво питање које сте поставили гласи: „Да ли се коришћење назива, логотипа и активности те искоришћавање угледа јавних предузећа и установа у сврху политичког оглашавања, може сматрати обмањујућим оглашавањем у смислу чл. 11. Закона о оглашавању?

У члану 11 Закона о оглашавању пише:

Обмањујуће оглашавање је забрањено.

Обмањујуће оглашавање јесте свако оглашавање које на било који начин, укључујући начин приказивања, обмањује или је вероватно да ће обманути примаоце огласне поруке, које због такве обмањујуће природе може да утиче на њихово економско понашање или које због тога штоди или је вероватно да ће нашкодити конкуренту оглашивача.

Приликом утврђивања да ли је одређено оглашавање обмањујуће узимају се у обзир све његове карактеристике, а нарочито свака информација коју то оглашавање садржи у вези са:

- 1) својством робе или услуге, као што су: природа, састав, доступност, количина, спецификација, начин коришћења, подобност за употребу у одређене сврхе, географско или комерцијално порекло, начин и датум производње робе, начин и време пружања услуге, резултати који се могу очекивати од коришћења робе или услуге, резултати или други показатељи тестова или провера спроведених на роби или услузи;
- 2) ценом или начином обрачуна цене, као и условима продаје робе или условима пружања услуга;
- 3) пословним подацима, својствима и правима оглашивача, као што су његов идентитет и имовина, његове квалификације, комерцијална својина или право интелектуалне својине, награде и признања која је добио оглашивач.

Чињеница је да је прва политичка огласна порука снимљена на површинском копу Рударског басена Колубара и да се у њој у више кадрова појављује и говори особа потписана као Мирослав Спасојевић. Особа се појављује у радном оделу и на левој страни у грудном делу радног одела уочљив је у неколико кадрова знак ЈП ЕПС

У другој политичкој огласној поруци, у више кадрова појављује се и говори особа потписана као проф. др Теодора Бељић Живковић. Она носи бели мантил. У неколико кадрова донекле је препознатљив знак *КБЦ Звездара* на белом мантилу особе - у грудном делу на левој страни. Претпоставка је да је особа снимљена у дворишту КБЦ Звездара, као и да су у политичкој огласној поруци коришћени снимци из ове болнице.

Имајући у виду одредбе чл. 11 Закона о оглашавању, не може се говорити о обмањујућем оглашавању будући да је оглашивач политички субјект изборна коалиција политичких странака окупљених око Српске напредне странке у изборну листу *Александар Вучић За нашу децу*. Оглашивач је јасно идентификован на крају обе политичке огласне поруке.

У предметним политичким огласним порукама (осим носиоца изборне листе Александра Вучића) поруке упућују и двоје присталица ове изборне листе, на својим радним местима, у радним униформама, уз откривање личног идентитета.

О обмањујућем оглашавању могло би се говорити да нешто од наведеног није тачно. Што се тиче предизборних обећања која се чују у порукама, о елементима обмањивања у њима или о њиховој истинитости, у овом тренутку, објективно није могуће говорити.

Друго питање гласи: „Да ли се огласне поруке у којима се, у условима расписаних локалних, покрајинских и парламентарних избора, уместо изборних листа бирачима препоручује председник Републике, будући да могу да доведу у заблуду бираче, могу сматрати обмањујућим оглашавањем у смислу чл. 11. Закона о оглашавању?“

Носилац свих изборних листа изборне коалиције окупљене око СНС је Александар Вучић. Право је изборног штаба сваке изборне листе да кампању заснива на оним особама, вредностима и квалитетима за које сматрају да ће им донети најбољи резултат, а у складу је са законима. У овом случају нема повреде Закона о оглашавању, па ни члана 11 овог закона.

Треће питање гласи: „Имајући у виду да је коришћење имовине, активности, имена и визуелног идентитета јавног предузећа у свим активностима везаним за политичке странке и изборне кампање, као и свака друга употреба јавних предузећа у политичке сврхе забрањено одредбом члана 70. став 1. Закона о јавним предузећима, да ли се огласна порука у којој је коришћен лого Јавног предузећа ЕПС и која је снимљена у том предузећу, може сматрати усклађеном са принципима законитости и коришћења дозвољених средстава за постизање циља у смислу члана 6 став 1. и 4. Закона о оглашавању.“

У члану 70 Закона о јавним предузећима (Сл.гласник РС, бр. 15/2016 и 88/2019) стоји:

Забрањено је коришћење имовине, активности, имена и визуелног идентитета јавног предузећа у свим активностима везаним за политичке странке и изборне кампање, као и свака друга употреба јавних предузећа у политичке сврхе.

Чланом 77 истог закона регулисано је да „Надзор над применом овог закона врши министарство“.

РЕМ, дакле, није надлежан за надзор над применом Закона о јавним предузећима. Што се тиче члана 6 ставови 1 и 4 Закона о оглашавању на који се позивате, а који гласе:

Оглашавање мора бити засновано на принципу коришћења дозвољених средстава за постизање циља и другим принципима друштвене одговорности.

...

Огласна порука мора да буде истинита, у складу са законом, добрим пословним обичајима лојалне конкуренције и професионалном етиком,

они се односе на одредбе Закона о оглашавању и нису прекршени, а не односе се на одредбе Закона о јавним предузећима.

Савет РЕМ-а одлучио је да упути допис Министарству привреде ради предузимања мера из своје надлежности у вези са евентуалним кршењем члана 70 Закона о јавним предузећима.

Четврто питање гласи: „Уколико је неусклађеност одређеног начина политичког промовисања са правним оквиром у Србији утврдила Агенција за борбу против корупције, да ли такву одлуку РЕМ узима у обзир када утврђује да ли је огласна порука усклађена са одредбама Закона о оглашавању, а нарочито члана 6 став 1. и 4. овог закона? Конкретно, да ли је РЕМ узео у обзир одлуку Агенције за борбу против корупције, бр. 014-07-00-0251 /20-07 од 08.06.2020. године која је доступна на адреси: <http://www.acas.rs/wp-content/uploads/2020/06/Srpskanapredna-stranka-1.pdf> када је утврђивао да ли је са са законом усаглашена садржина огласног спота у коме је коришћен визуелни идентитет КБЦ Звездара?“

Законом о финансирању политичких активности (“Сл. гласник РС”, бр. 43/2011,123/2014 и 88/2019) у члану 23 став 3 стоји:

Политичким субјектима је забрањено да у току изборне кампање, изузев јавних услуга и добара додељених у складу са чланом 6. став 2. овог закона, користе друге јавне ресурсе, укључујући службене просторије, возила, вебсајтове и инвентар државних,

покрајинских и локалних органа, јавних установа и јавних предузећа, осим оним јавним функционерима који користе јавне ресурсе ради заштите личне безбедности, уколико је таква употреба јавних ресурса уређена прописима из те области или одлуком служби које се старају о безбедности функционера.

На основу члана 37 став 1 Закона о финансирању политичких активности, Агенција за борбу против корупције изрекла је меру упозорења Српској напредној странци да „током изборне кампање у сврху своје промоције не користи запослене обучене у униформама са ознакама здравствених установа“.

РЕМ није надлежан за надзор над применом Закона о финансирању политичких активности. Агенција за борбу против корупције донела је одлуку из своје надлежности у вези са Законом о финансирању политичких активности. РЕМ има, у конкретном случају, надлежност над Законом о оглашавању, у делу који се односи на електронске медије. Утврђено је да нема повреде одредаба Закона о оглашавању.

ЗАМЕНИК ПРЕДСЕДНИКА САВЕТА

Горан Петровић

